

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

25 oktober 2006

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

– van de heer **Ludo Sannen** –

**betreffende het duurzaam, maatschappelijk verantwoord beleggen
van de middelen van het Toekomstfonds**

Dit voorstel van resolutie werd ingetrokken op 5 december 2006.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Naar aanleiding van het opstellen van de begroting 2007 stelt de Vlaamse Regering voor om een Toekomstfonds op te richten (ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2007)¹. In dat fonds worden middelen geplaatst die niet onmiddellijk worden uitgegeven. Op die manier bouwt de Vlaamse overheid een reserve op die het mogelijk maakt om bij tegenvallende conjunctuur de begrotingsdoelstellingen van de meerjarenbegroting aan te houden. In eerste instantie gaat het om een bedrag van 187 miljoen euro.

Met deze resolutie wordt beoogd om de middelen van het Toekomstfonds duurzaam te beleggen.

De begrippen duurzaam, ethisch en sociaal verantwoord beleggen worden nogal door elkaar gebruikt, maar dragen alle bij tot het maatschappelijk verantwoord investeren.

We geven hier slechts één definitie: maatschappelijk verantwoord investeren combineert traditionele financiële waarden met sociale en ethische criteria en leefmilieucriteria door ze op een structurele, vrijwillige en transparante manier op te nemen in het investeringsbeheer (sparen en beleggen) en bij de uitoefening van de daaraan verbonden rechten. Overleg met de stakeholders maakt eveneens deel uit van dat proces.²

Er wordt van uitgegaan dat het bedrijf niet in het luchtledige werkt, maar dat het permanent in contact staat met de maatschappelijke omgeving (mens en milieu). De manier waarop een onderneming haar relatie met de omgeving vormgeeft, heeft een directe impact op die omgeving en is een factor die ook het economische rendement beïnvloedt. Op die wijze ontstaat er een zogenaamd 'drievoudig dividend': maatschappij, milieu en economie.

Steeds meer wordt dus rekening gehouden met de duurzame aspecten van het bedrijfsvoeren.

In voorliggend voorstel van resolutie wordt verder de term 'duurzaam beleggen' gebruikt. Deze resolutie beperkt zich tot het beleggen van de middelen die in het Toekomstfonds zitten, zonder zich uit spreken over hun bestemming wanneer zij het Toekomstfonds verlaten.

De term 'duurzaam' wordt gebruikt om de nadruk te leggen op het evenwicht tussen economische, ecologische en sociale aspecten. Het is in het algemeen belang dat gestreefd wordt naar een evenwicht tussen die drie pijlers. In tegenstelling tot het klassieke denken, waarbij de klemtoon eerder ligt op het verminderen van de risico's op de korte termijn (kwartaalresultaten), beoogt duurzaam beleggen een evenwicht op lange termijn.

Anders geformuleerd: duurzaam beleggen vermijdt de maatschappelijke kosten op lange termijn die worden veroorzaakt door het kortzichtig nastreven van voordelen op korte termijn. Duurzaam beleggen vermijdt ook het risico om op lange termijn maatschappelijke meerkosten (milieuvervuiling, gokverslaving, armoede, bewapening enzovoort) op te lopen.

Duurzaam beleggen is een essentieel onderdeel van goed bestuur, in het belang van de gemeenschap.

Bovendien staat duurzaam beleggen, in tegenstelling tot wat soms wordt gedacht, een goed rendement niet in de weg. Duurzame beleggingsformules doen het soms zelfs beter dan klassieke beleggingsproducten omdat zij een langetermijnvisie en degelijk management inhouden.

Het vermogen, belegd in duurzame beleggingsfondsen, steeg in België in 2005 met 111%, terwijl de groei van de gehele Belgische fondsenmarkt 15% bedroeg. Maatschappelijk verantwoord investeren maakt nu ongeveer 4% uit van de fondsenmarkt. Eind maart 2005 werden op de Belgische markt 76 maatschappelijk verantwoorde producten aangeboden. Het Belgische aanbod bestaat voor 72% uit beleggingsfondsen, voor 17% uit andere spaarformules en voor 11% uit spaarboekjes.

Criteria

Om de middelen van het Toekomstfonds duurzaam te beleggen, is het uiteraard nodig te bepalen wat onder 'duurzaam' wordt verstaan: aan welke criteria moeten de bedrijven en de beleggingsfondsen beantwoorden om duurzaam te zijn?

¹ Stuk 965 (2006-2007) - Nr. 1, art. 84 e.v.

² Definitie uit Eurosif 2003 Report, geciteerd in het Referentiekader 'Maatschappelijk Ondernemen in België', Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling, 28 september 2005.

Hieronder geven wij een voorbeeld van mogelijke evaluatiecriteria die de overheid kan hanteren om te oordelen over de duurzaamheid van een belegging.³

- intern sociaal beleid: arbeidsinhoud, arbeidsvoorwaarden, arbeidsomstandigheden, arbeidsverhoudingen;
- milieubeleid: de volledige interne organisatie en de productieketen wordt bekeken, met een focus op de input (gebruik van grondstoffen en energie) en de output (emissies en afval);
- extern maatschappelijk beleid: in hoeverre draagt het bedrijf bij tot een duurzame, milieuvriendelijke en menswaardige ontwikkeling van de samenleving? Wat is het beleid inzake mensenrechten en de relatie met ontwikkelingslanden;?
- ethisch-economisch beleid: slaagt het bedrijf erin zijn economische potentieel te vrijwaren en te versterken? Leeft het de contractuele verplichtingen na? Streeft het naar langdurige en constructieve relaties met klanten, leveranciers, aandeelhouders en overheid;?
- omstreden activiteiten: bewapening, gokken, kern-energie, tabak, pesticiden, pornografie, GGO's in voeding, tabak, alcohol en dierproeven. Die criteria kunnen al dan niet als uitsluitingscriteria worden gehanteerd.

Een eerste, voorafgaande voorwaarde houdt in dat het bedrijf open en transparant is, zodat men zicht heeft op zijn productie, dienstverlening en werking. Dat stelt de bedrijven en de beleggingsfondsen in staat om een verantwoording te geven.

In deze resolutie wordt aan de Vlaamse Regering voorgesteld om eerst de criteria vast te leggen die men wil gebruiken om de duurzaamheid te beoordelen, alvorens de markt te raadplegen en een beleggingsfonds te selecteren.

Daarbij is het voor de Vlaamse Regering zeker wenselijk om de naleving van de internationale rechts-

normen (verdragen en conventies) als criterium op te nemen. Die internationale rechtsbepalingen omvatten veel beleidsdomeinen (leefmilieu, arbeidsrecht, ontwapening enzovoort). De naleving ervan is al een hele stap in de goede richting.

Ook wordt voorgesteld om de gekozen beleggingen door een externe instantie te laten verifiëren, zodat de effectieve beleggingen op onafhankelijke wijze worden getoetst aan de criteria.

Voorbeeldfunctie

De overheid heeft ongetwijfeld een voorbeeldfunctie inzake maatschappelijk verantwoord investeren en duurzaam beleggen in het bijzonder. De beleidsnota 'Duurzame Ontwikkeling 2004-2009' van minister-president Leterme stelt in het hoofdstuk 'Informatie, sensibilisering en communicatie – de voorbeeldfunctie van de overheid': "De minister voor duurzame ontwikkeling vindt het essentieel te zorgen voor informatie, sensibilisering en communicatie rond goede overheidsvoorbeelden inzake duurzame ontwikkeling. Goede voorbeelden zullen ter zake in de verf worden gezet. De minister wil bovendien Vlaamse voorbeeldprojecten, zowel grootschalige als kleinschalige projecten inzake duurzame ontwikkeling, in beeld brengen."⁴

Ook in zijn beleidsbrief 'Duurzame Ontwikkeling. Beleidsprioriteiten 2005-2006' schreef de minister-president: "De overheid beschikt als institutionele belegger over zeer veel middelen die zij belegt (...). Door deze middelen te beleggen in 'duurzame fondsen' worden bedrijven onrechtstreeks gepromoot om duurzame-ontwikkelingsinspanningen te doen."⁵

Via deze voorbeeldfunctie dient de overheid maatschappelijke doelstellingen, met name het economische, ecologische en sociale evenwicht op lange termijn. Bovendien toont ze dat duurzaam beleggen een verantwoorde vorm van investeren is, en signaleert ze aan het bedrijfsleven en de burgers dat ze ook van hen een sociale en ecologische meerwaarde verwacht.

³ Voorbeeld van Forum Ethibel vzw, voorheen vzw Ethibel.

⁴ stuk 109 (2004-2005) - nr. 1, p. 19.

⁵ stuk 553 (2005-2006) - nr. 1, p. 52.

Zorgfonds

Duurzaam beleggen is niet helemaal nieuw voor de Vlaamse overheid. Eerder al heeft de Vlaamse Regering beslist om duurzaam te beleggen, namelijk wat de middelen van het Vlaams Zorgfonds betreft. De Vlaamse Regering besliste op 29 november 2002 om de financiële reserves van het fonds veilig en duurzaam te beleggen. Minimaal 80% wordt belegd in obligaties en maximaal 20% in aandelen. Obligaties zorgen voor een relatief zeker rendement met een beperkt risico. Bij een belegging in aandelen is het risico groter, maar de opbrengst kan ook groter zijn. Het Vlaams Zorgfonds evalueert zijn beleggingsstrategie ook regelmatig in het licht van nieuwe evoluties (toekomstige uitgavenverplichtingen en nieuwe inkomsten).

Voor die duurzame beleggingen wordt samengewerkt met Forum Ethibel vzw (zowel voor obligaties als aandelen). Forum Ethibel vzw is een onafhankelijke vereniging die het Ethibellabel ontwikkelt en controleert. De vzw onderzoekt in welke mate een onderneming de principes van maatschappelijk verantwoord ondernemen toepast. De beleggingsportefeuilles worden continu gevolgd en regelmatig bijgestuurd.

Ook andere overheden in België hebben initiatieven genomen op het vlak van duurzaam beleggen. In mei 2006 keurde het parlement van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest een ordonnantie goed “ertoe strekkende criteria inzake sociaal verantwoorde investeringen op te leggen in de overheidsopdrachten voor financiële diensten van de overheden”. Ook de middelen van de pensioenfondsen van het Vlaams Parlement en van de Senaat worden (gedeeltelijk) duurzaam belegd.

Ludo SANNEN

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

– gelet op:

- 1° de beleidsnota en beleidsbrief ‘Duurzame Ontwikkeling’;
- 2° de beslissing van de vorige Vlaamse Regering om de middelen van het Vlaams Zorgfonds maatschappelijk verantwoord te beleggen;
- 3° artikel 84 en volgende van hoofdstuk XXVII van het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2007 inzake de oprichting van een Toekomstfonds;

– overwegende dat:

- 1° duurzaam beleggen aan belang wint;
- 2° duurzaam beleggen gericht is op een economisch, ecologisch en sociaal evenwicht op lange termijn;
- 3° de overheid inzake duurzaam beleggen het goede voorbeeld kan en moet geven;
- 4° de middelen van het Toekomstfonds aanzienlijk zijn;

– vraagt de Vlaamse Regering:

- 1° criteria vast te leggen waaraan de duurzame beleggingen moeten voldoen;
- 2° de middelen in het Toekomstfonds duurzaam te beleggen;
- 3° de overeenstemming tussen de criteria en de effectieve beleggingen extern te laten toetsen.

Ludo SANNEN
